

opinie _____

în acest număr _____

Europa, în căutarea unei noi strategii de securitate

Potrivit paragrafului introductiv din Strategia Europeană de Securitate, adoptată în 2003 și în continuare în vigoare, „Europa nu a fost niciodată atât de prosperă, atât de sigură și nici atât de liberă. Violența înregistrată în prima jumătate a secolului al XX-lea a făcut loc unei perioade de pace și stabilitate fără precedent în istoria europeană”¹. Doisprezece ani mai târziu de la textul care a analizat și a definit pentru prima dată mediul de securitate

al Uniunii Europene, aceasta s-a transformat semnificativ, pe fondul efectelor ambivalente ale globalizării, ale noii politici a identităților și ale intensificării interdependențelor complexe atât în interiorul UE, cât și în relațiile acesteia cu vecinii și cu partenerii săi. La această transformare au contribuit valorile succesive de extindere, lansarea Politicii Europene de Vecinătate în 2004, adoptarea Tratatului de la Lisabona în 2009 și dezvoltarea exponențială a Politicii de Securitate și Apărare Comună (PSAC). La rândul său, mediul internațional de securitate a suferit schimbări substanțiale, însuși conceptul de securitate cunoscând numeroase reinterpretări și adăugiri teoretice.

Documentul programatic din 2003 a căutat să surprindă la vremea respectivă interesele comune ale celor 15 state membre într-o viziune strategică comună, avându-i drept beneficiari finali pe cetățenii europeni. La ora actuală, Uniunea Europeană se confruntă atât la ... **pag 2**

¹ Strategia Europeană de Securitate „O Europă sigură într-o lume mai bună”, disponibilă la <https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/031208ESSIIRO.pdf>.

3	<i>Lobby în România vs. Lobby în UE</i>
6	<i>Ghidul cu privire la admisibilitatea cererilor la CEDO. Ediția a III-a</i>
6	<i>Congresul European al Autorităților Locale, Cracovia (Polonia), 4 - 5 mai 2015</i>
8	<i>Dezbateri Patru scenarii: UE și Estul în 2030</i>
9	<i>Conferință Cooperarea româno-polonă, valoare pentru Europa Centrală și de Est</i>
10	<i>Summitul Parteneriatului Estic Riga, 21-22 mai 2015</i>

publicații _____

Romanian Journal of European Affairs – ediția de vară 2015

În ediția de vară a RJEa, autorii aduc în atenția cititorilor subiecte referitoare la: o sinteză teoretică a operațiunilor politicii de securitate și apărare comună, o perspectivă comparativă a misiunilor civile ale Uniunii Europene în Georgia și Kosovo, ajutoarele de urgență acordate de UE țărilor din regiunea Orientului Mijlociu și Africii de Nord (MENA), Parteneriatul Transatlantic pentru Comerț și Investiții din perspectiva provocării pe care o reprezintă pentru Uniunea Europeană, precum și o evaluare a condiționalității politice din cadrul Parteneriatului Transatlantic ... **pag 2**

... est, unde România se află în *prima linie*, cât și pe flancul sudic cu provocări și riscuri în materie de securitate, atât vechi, cât și noi, precum apariția unor crize și conflicte alimentate de ambiții geopolitice în plan regional și internațional, război hibrid și război informațional, folosirea energiei pe post de armă politică și, nu în ultimul rând, eșecul unor state fragile sau eșuate de a menține monopolul asupra forței legitime pe teritoriul și asupra populației lor. Consiliul European din iunie va fi dedicat securității și apărării, având pe agendă și acest subiect.

În opinia diplomatului european Robert Cooper (fost consilier al premierului britanic Tony Blair), după încheierea Războiului Rece, lumea și ordinea politică internațională au intrat într-o fază de transformare mai amplă chiar decât cele generate de marile evenimente revoluționare din istoria universală, precum Revoluția Franceză (1789), Congresul de la Viena (1815) sau Conferința de Pace de la Paris (1919). „*Trăim într-o lume nouă, însă nu există nicio nouă ordine mondială (pentru a utiliza o expresie la modă în anii de după 1990), nicio nouă dezordine mondială (pentru a utiliza o expresie care a devenit și mai la modă)*”². În *Destrămarea Națiunilor*, publicată prima dată în 2004, Cooper vorbește despre un sistem internațional postmodern structurat în jurul Uniunii Europene, cu „*o zonă de siguranță în Europa și una de haos și pericole în afara sa*”. În acest context, *vecinătatea strategică* a UE poate fi percepută ca un spațiu ce include nu doar vecinătatea sa geografică, dar și zone apropiate mai extinse ce sunt legate din punct de vedere funcțional cu interese europene vitale. Viziunea lui Cooper pare să fie la fel de, dacă nu chiar mai valabilă și în ziua de astăzi, cu mențiunea că forțe centrifuge erodează deja de ceva vreme proiectul european din interior. Euroscepticismul, de exemplu, înțeles drept un fenomen care se referă, în general, la opoziția față de procesul de integrare europeană, și-a „arătat colții” cu ocazia alegerilor europarlamentare de anul trecut, când formațiuni politice relevante pentru această orientare au câștigat scrutinele organizate în Marea Britanie și Franța, obținând scoruri bune și în alte state membre. De regulă în cele afectate de criza financiară globală și în cele favorabile politicilor antiimigrație. Totodată, sub impactul atacurilor teroriste din Franța și Belgia și a climatului generalizat de incertitudine, instituțiile europene au reluat discuțiile cu privire la o serie de măsuri restrictive referitoare la fluxurile de persoane în și dinspre zona europeană, inclusiv ca zonă de tranzit.

Pornind de la premisa că niciun stat nu este capabil să facă față pe cont propriu problemelor complexe actuale, Ministerul Afacerilor Externe a pledat recent pentru un răspuns european unitar și coordonat în fața „*arcului de instabilitate profundă de la frontierele UE*”³, în condițiile nevoii de reformare și actualizare a Strategiei Europene de Securitate. Diplomația română a subliniat importanța unei mai bune reflectări a vecinătăților UE într-un viitor document programatic, a continuării coordonării și colaborării cu NATO și a dezvoltării capacităților civile și militare ale UE în cadrul PSAC. De asemenea, „*avem nevoie de dezvoltarea sectorului securității energetice, avem nevoie de dezvoltarea securității cibernetice*”. Și totuși, corolarul nevoii de a reforma și consolida cultura europeană de securitate pare a fi dat de asertivitatea în creștere a Federației Ruse, ce suferă de pe urma sindromului postimperial și a nostalgiei după statutul de mare putere, recurgând la schimbarea frontierelor prin forță și la reinterpretarea subiectivă a normelor de drept internațional, în spirit de secol XIX.

Logica realistă ne spune că marile puteri nu își schimbă „nărvul” prea mult de-a lungul timpului odată ce au atins acest statut, fiind mereu mâinate de dorința de a obține și păstra puterea relativă, iar obiceiurile de dominație nu sunt ușor dezvățate și, deși majoritatea rușilor poate că nu mai regretă Uniunea Sovietică, memoria colectivă tânjește după statutul de superputere. În accepțiunea Moscovei, păcatul original al Occidentului a fost extinderea NATO spre est, complementată de influența crescândă a Uniunii Europene, în calitate de putere normativă ce modelează și redefiniște *normalitatea* în relațiile internaționale, în fosta sferă de influență sovietică. În paralel, eșecul Rusiei de a bloca ordinea post-Război Rece a fost interpretat greșit în anumite capitale occidentale drept un soi de sprijin pentru aceasta. Însă efectul nedorit al politicii agresive a Rusiei lui Vladimir Putin din Georgia (2008) și Ucraina (2014), pe lângă criticile internaționale aproape unanime și impactul dur al sancțiunilor economice ce au urmat anexării ilegale a Peninsulei Crimeea, îl reprezintă sporirea solidarității europene, pe de o parte, și evidențierea avantajelor modelului european de integrare și a bazei sale normative, pe de altă parte.

Bogdan Mureșan

publicații

Romanian Journal of European Affairs – ediția de vară 2015

... **Tim Haesebrouck**, cercetător doctor la Universitatea din Ghent, Belgia realizează o sinteză a operațiunilor PSAC. Politica de Securitate și Apărare Comună (PSAC) a UE a fost utilizată în principal pentru a desfășura operațiuni la scară mică, operațiuni care, în general, nu au oferit statelor membre beneficii clare în domeniul securității. Acest articol îmbină informații aparținând diferitelor teorii ale domeniului relațiilor internaționale pentru a explica această evoluție dezamăgitoare. Articolul se încheie cu o discuție referitoare la două măsuri care ar putea să atenueze impactul obstacolelor identificate în cadrul evoluției PSAC: elaborarea unei strategii PSAC și adaptarea regulii consensului.

Cu toate acestea, având în vedere că este foarte puțin probabil ca aceasta din urmă să fie pusă în aplicare în viitorul apropiat, nu se estimează că această politică se va dezvolta astfel încât să ofere un cadru mai eficient pentru gestionarea crizelor.

Monica Oproiu, cercetător postdoctoral la Departamentul de Relații Internaționale și Integrare Europeană din cadrul Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative din București, oferă o perspectivă comparativă a misiunilor civile ale Uniunii Europene în Georgia și Kosovo. Atât prin Politica europeană de vecinătate (PEV), cât și prin Procesul de stabilizare și asociere

² Robert Cooper, *Destrămarea Națiunilor*, Univers Enciclopedic, 2007.

³ Site-ul MAE, <http://www.mae.ro/node/31706>.

(PSA), UE stabilește relații contractuale cu vecinii săi și urmărește să îi motiveze să adopte reforme economice și politice, precum și armonizarea legislativă în conformitate cu standardele UE. Această lucrare realizează o analiză comparativă a gradului de integrare dintre cadrele PSAC, PEV, respectiv, PSA, un studiu de caz comparativ privind misiunile PSAC desfășurate în Georgia/Abkhazia și Osetia de Sud, precum și în Kosovo/Serbia.

Fulvio Attinà, Profesor de științe politice și relații internaționale și deținător al Catedrei Jean Monnet „Ad Personam” la Universitatea din Catania, atrage atenția comunității de specialiști și cercetători în domeniul politicii externe a UE asupra politicii Uniunii Europene privind acordarea de ajutoare de urgență țărilor afectate de dezastre. În special, măsurând și comparând ajutoarele financiare acordate țărilor din regiunea Orientului Mijlociu și Africii de Nord (MENA), acest studiu evaluează importanța coerenței verticale a politicii privind acordarea de ajutoare. Analiza datelor susține opinia majoritară cu privire la valorile și scopurile comune ale politicilor Uniunii și ale statelor membre privind acordarea de ajutoare externe, dar avertizează asupra coerenței asistenței la nivelul Uniunii și la nivelul statelor membre, având în vedere că, aparent, alocarea ajutoarelor acordate de statele europene țărilor din regiunea MENA este motivată de priorități diferite.

Oana-Antonia Colibășanu, partener pentru regiunea Eurasia în cadrul Stratfor (www.Stratfor.com), o companie specializată

în analize geopolitice globale, și lector asociat la Academia de Studii Economice din București, și **Victor Vlad Grigorescu**, expert în politici publice, specializat în domeniul comercial și energetic, prezintă în lucrarea lor Parteneriatul Transatlantic pentru Comerț și Investiții (TTIP) din perspectiva provocării pe care o reprezintă pentru Uniunea Europeană. Inițiativa, anunțată în februarie 2013 și aflată în curs de negociere, are ca scop încheierea unui acord comercial între cele două blocuri, eliminând toate barierele comerciale, inclusiv cele netarifare, din cadrul unei game variate de sectoare economice. Lucrarea analizează câteva elemente cheie pe care negocierile bilaterale sunt menite să le conteste din perspectiva Uniunii Europene. Aceasta se concentrează pe cauzele principale ale rezistenței din cadrul UE în ceea ce privește încheierea acordului, încercând să stabilească viitorul cadru pentru relațiile comerciale internaționale ale statelor europene. Deși UE continuă procesul de integrare pentru a crea o piață internă funcțională, acționând în direcția reducerii și eliminării barierelor netarifare dintre statele membre, autorii analizează dacă liberalizarea comerțului și a investițiilor între SUA și UE va aduce beneficii întregii Uniuni, ținând seama de tendințele socio-economice actuale de la nivelul UE.

Beatriz Pérez de las Heras, profesor de drept european și deținător al Catedrei Jean Monnet în domeniul integrării europene la Universitatea din Deusto (Bilbao, Spania), evaluează condiționalitatea politică din cadrul Parteneriatului Transatlantic. Contribuția adusă de aceasta urmărește să completeze cercetările existente referitoare la rolul pe care l-ar putea juca Parteneriatul Transatlantic în domeniul specific al drepturilor omului și promovării democrației, în cadrul ordinii globale actuale aflată în continuă schimbare. Lucrarea analizează schimbările recente în politica externă a Uniunii Europene și SUA în acest domeniu și evaluează impactul acestor schimbări asupra Parteneriatului Transatlantic în ultimii cinci ani. Autoarea argumentează că aceste modificări determină un grad mai mare de convergență între politicile celor două regiuni, deși încă pot fi identificate unele divergențe ideologice, o lipsă de coordonare și diferențe în ceea ce privește punerea în aplicare.

Articolele integrale vor fi disponibile la adresa <http://rjea.ier.ro>.

Oana Mocanu

Lobby în România vs. Lobby în UE

A. Reflecții generale

Manifestare complexă, cu abordări variate, lobby-ul trebuie analizat și supus unor minime reglementări, pentru a asigura o competiție egală între toți actorii și a preveni distorsionarea procesului democratic.

Influențarea proceselor decizionale de la nivelul autorităților publice (lobby în sens general) reprezintă un fenomen continuu, care nu va dispărea, ci cel mult va fi reglementat pentru a construi o societate mai bună, care să ofere șanse egale de participare și de schimbare tuturor. În fapt avem de-a face cu un element pur democratic, participativ care implică prezența unui grup de cetățeni activi, decizi să conteste *statu-quo* într-o manieră sau alta.

Această realitate este dată de faptul că trăim într-o lume complexă, pe care nu o putem schimba singuri, ci doar împreună. Dacă nu putem schimba lumea, va trebui să ne schimbăm odată cu ea, și nu neapărat în bine. George Bernard Shaw a spus: „Omul rezonabil se adaptează la lume; omul nerezonabil persistă în încercarea de a adapta lumea la el. Prin urmare, întregul progres depinde de omul nerezonabil”¹. Această încercare de a schimba lumea reprezintă poate o definiție alternativă a lobbyului, văzut ca o provocare la ordinea prestabilită.

Aceasta ne aduce aminte de una dintre pildele biblice relevante pentru dorința de schimbare prin cooperare, și anume cea narată în *Evanghelia după Marcu*, capitolul 2, versetele 1 - 12, unde se vorbește despre vindecarea paralizicului din Capernaum.

¹George Bernard Shaw, *Man and Superman (1903)* „Maxims for Revolutionists”. A se vedea <http://www.quotationspage.com/quote/692.html>

Fără apel la detalii de substanță, doresc să accentuez faptul că, din dorința de a-l vedea pe Ișus, patru oameni s-au cățărât pe acoperișul clădirii și au făcut o gaură în el pentru a-l coborî pe al cincilea, un om bolnav aflat pe o targă. Aceștia au făcut ceva extraordinar - au văzut mulțimea adunată, și-au dat seama că nu pot intra și au decis să fie nerezonabili pentru a schimba o stare de fapt defavorabilă interesului unei persoane aflate în suferință. Ca și în lobby, avem un grup de oameni care au decis să pună înaintea lor interesul unei alte părți (prietenul bolnav) și au hotărât să coopereze, fiecare fiind conștient de importanța contribuției individuale la efortul colectiv. Ei au reușit numai unindu-și forțele; demersul lor ar fi eșuat în cazul în care fiecare și-ar fi văzut doar de interesele proprii².

A vorbi despre lobby înseamnă a vorbi despre democrație, despre dreptul de asociere și despre politică în sensul cel mai larg cu putință. Fiecare ar trebui să aibă dreptul de a interveni în luarea deciziilor pentru a preveni un dezechilibru. Lobby-ul are astfel rolul crucial de a aduce echilibrul de putere în orice formă de guvernare. Chiar și cei mai buni legiuitori pot greși dacă deciziile lor nu sunt supuse controlului sau contestării; chiar și democrația directă poate deveni o dictatură dacă puterea majorității nu este contrabalansată. Echilibrul instituțional poate fi deci realizat prin lobby.

Lobby-ul ne oferă totodată capacitatea de a fi flexibili și adaptabili, de a nu rămâne ancorați în decizii luate într-un context care ține de trecut. Această idee este ilustrată de un mare gânditor al antichității greco-romane, Cicero, care folosește în scrierile sale metafora navei-stat: „În politică este total iresponsabil să adopti o atitudine de neclintit în vreme ce împrejurările evoluează permanent, iar oamenii de ispravă se răzgândesc. Să te agăți de aceeași opinie indiferent de costuri nu a fost niciodată o virtute printre oamenii de stat. Când ești pe mare, dacă nava ta nu poate ajunge în port este mai bine să fugi din fața furtunii. Dacă însă poți fi în siguranță navigând în volte, numai un nerod ar ține drumul drept în loc să schimbe traseul, ajungând astfel acasă. La fel, țelul suprem al unui om de stat înțelept trebuie să fie pacea onorabilă a țării sale, așa cum am mai spus adeseori. Viziunea noastră este cea care trebuie să rămână constantă, nu vorbele.”³

Aceasta nu înseamnă a renunța la obiectivele majore, ci numai a schimba abordarea pentru a obține aceste rezultate și a face corecțiile de curs necesare (prin lobby, printre altele).

Ajungem astfel în vremurile noastre, unde metafora ciceroniană capătă o formă modernă, aceea a *antifragilității*, așa cum a fost definită de Nicholas Taleb în deja faimoasa lucrare *Antifragil. Ce avem de câștigat de pe urma dezordinii*⁴, ca fiind o proprietate a organismelor de a se adapta la variații extreme ale mediului înconjurător.

Lobby-ul, prin componenta sa de reactivitate, joacă astfel un rol cheie în abilitatea instituțiilor și a societății de a prospera și de a se perfecționa în fața dezordinii. Lobby-ul nu ne ajută să anticipăm așa numitele „surprize strategice” (*lebede negre* în limbajul lui Taleb), care apar atunci când ne așteptăm mai puțin. În schimb ne ajută să construim acel sistem care poate face față acestor surprize și prospera.

În editorialul său de opinie „Learning to Love Volatility”⁵, Taleb enumeră o serie de cinci principii menite să transforme orice structură într-o structură antifragilă. La aproape fiecare principiu putem evidenția rolul pozitiv pe care îl are lobby-ul în calitatea sa de catalizator al schimbării. Cu titlu de exemplu, regula nr. 3 „Ce e mic nu e doar frumos, ci și eficient” ne atrage atenția asupra pericolului unor structuri mamut, fie ele publice sau private, care sunt rigide și nepregătite pentru schimbări bruște. În acest caz, lobby-ul, reprezentând interese diferite, care contestă situația dată *de facto* sau *de jure*, poate să aducă noutatea necesară, atrăgând atenția asupra nevoii de schimbare.

B. Studiul *Lobby în România vs. Lobby în UE*

Institutul European din România, în calitate de instituție publică cu atribuții în sprijinirea formulării și aplicării politicilor Guvernului, a derulat și în cursul anului 2014 o politică activă de cercetare-dezvoltare în strânsă cooperare cu mediul privat (în cazul de față cu Asociația Registrul Român de Lobby). S-a urmărit prin aceasta promovarea unor politici publice rigurose fundamentate, sprijinite pe analize și dezbateri prealabile, care au avut ca rezultat apariția unui studiu de înaltă ținută științifică cu un impact pozitiv asupra vieții cetățenilor: un studiu dedicat modului în care este abordat fenomenul de lobby în România, în condițiile în care impactul acestuia asupra proceselor decizionale începe să fie din ce în ce mai vizibil.

IER a publicat astfel studiul *Lobby în România vs. Lobby în UE*, elaborat de o valoroasă echipă de cercetători din care au făcut parte prof. univ. Elena-Simina Tănăsescu (coordonator), Miruna Andreea Balosin, Cosmin Dima, Cristian Ducu, Ștefan Ilie Oanță și Ramona Delia Popescu.

Abordând o tematică variată, autorii studiului au urmărit să clarifice și să prezinte aspecte precum: *terminologia și conceptele necesare; grupuri de interese și lobby în societatea românească; legislația română cu privire la lobby, aspectele eticii în activitatea de lobby.*

² Pentru mai multe detalii a se vedea și John C. Maxwell, *Meditați! Teme de gândire pentru lideri*, traducere de Marius Chitoșcă, Editura Curtea Veche, București, 2012.

³ Marcus Tullius Cicero, *Cum se conduce o țară: Ghid antic pentru liderii moderni*, Selecția textelor și introducere de Philip Freeman, Cuvânt-înainte și studiu de George Cristian Maior, traducere de Carmen Dumitrescu, Editura Rao, București, p. 55.

⁴ Nassim Nicholas Taleb, *Antifragil. Ce avem de câștigat de pe urma dezordinii*, traducător Cornelia DUMITRU, Editura Curtea Veche, București, 2014.

⁵ *Idem*, „Learning to Love Volatility” in *The Wall Street Journal*, 16 noiembrie 2012, disponibil online la adresa <http://www.wsj.com/articles/SB10001424127887324735104578120953311383448>

„[...] prezentul studiu nu își propune să ofere o definiție standard a conceptului de lobby și nici să construiască un îndrumar pentru o viitoare reglementare, ci să exploreze opțiunile existente și, inclusiv pe baza unor experiențe înregistrate de state aflate în tranziție democratică, dar și de state cu vechime în reglementarea lobby, să deducă principalele consecințe pe care le-ar putea avea diferitele tipuri de reglementări cu privire la lobby în România.”⁶

Clarificarea terminologică a conceptului de lobby presupune, în viziunea echipei de cercetare, definirea contextului democratic, mai precis a eventualei dihotomii dintre *interesul general* și *interesul particular*. Această analiză a ținut seama de existența grupurilor de interese, permițând totodată o delimitare clară a lobby-ului de concepte conexe, precum cel de *advocacy* sau *public relations*. S-a ajuns cu acest prilej la identificarea unei definiții generice: „în sens larg, lobby-ul se referă la acțiunea de a influența decizia altora, indiferent dacă decizia vizată este una personală, a unui grup de indivizi ori a unei societăți comerciale sau de natură guvernamentală”⁷ (Capitolul I. Terminologie și concepte).

Odată identificate caracteristicile generale ale lobby-ului, studiul a urmărit inventarierea formelor sub care grupurile de interese s-au manifestat în spațiul public național, până în prezent, și prezentarea modului în care au realizat activități specifice lobby-ului, în absența unui cadru normativ clar. Studiul a încercat totodată să identifice impactul pe care acest fenomen l-a avut asupra formării democrației românești (Capitolul II. Grupuri de interese și lobby în societatea românească).

O realizare majoră a studiului este reprezentată de inventarierea tuturor tipurilor de reglementări și a tuturor tipurilor de norme juridice cu incidență asupra activităților de lobby. Cu acest prilej a fost realizată și o analiză calitativă a manierei în care respectivele standarde au contribuit la dezvoltarea lobby-ului în România, de manieră pozitivă sau negativă. Totodată, s-au subliniat diferențele dintre lobby și unele fapte cu caracter penal, subliniindu-se în mod repetat diferența dintre lobby și trafic de influență (Capitolul III. Legislația română cu privire la lobby).

Perspectiva etică asupra lobby-ului se referă la faptul că „accentul este pus pe auto-reglementare, adică pe dezvoltarea unor mecanisme de natură etică la nivelul corpului de profesioniști și organizații care reprezintă interesele proprii sau ale unui/unor terți”⁸. Normele etice aflate încă *in statu nascendi* beneficiază de o atenție sporită din partea autorilor, oferind valoare adăugată studiului în raport cu alte lucrări elaborate în România. Autorii consideră că lobby-ul capătă o serie de valori caracteristice: *integritatea, transparența, confidențialitatea și acuratețea*⁹ (Capitolul IV. Etica în activitatea de lobby).

În analiza evoluțiilor interne, lucrarea ia în calcul și evoluțiile similare pe plan european și național, reușind să demonstreze „faptul că lobby-ul și grupurile de interese sunt componente legitime ale unei democrații liberale și participative”¹⁰.

Prezentând soluții identificate de tip *reglementare (hard law)* vs. *auto-reglementare (soft law)*, studiul oferă decidenților și tuturor părților interesate o abordare echilibrată care pune accentul pe transparență și pe necesitatea „recunoașterii deschise a existenței fenomenului de lobby”¹¹ (Concluzii: *Transparența intereselor și a activităților de lobby*).

Putem în final concluziona faptul că, „fără a oferi rețete miraculoase, studiul reprezintă o foarte utilă invitație la dezbateri și reflecție, pe un subiect complicat, care oferă mai multe posibile soluții”¹².

C. Conferința de lansare, cu tema *Lobby, de la teorie la practică. Implicații asupra politicilor publice, mediului de afaceri și ONG-urilor în România*

Capacitatea generatoare de dezbateri și reflecții a studiului a fost evidențiată în data de 31 martie 2015, cu prilejul conferinței de lansare.

Cu o audiență numeroasă formată din reprezentanți ai Parlamentului României, Ministerului Justiției, Institutului European din România, ai mediului academic și de afaceri, experți în domeniul afacerilor europene, ai lobby-ului, precum și din reprezentanți ai societății civile, mass-media etc., conferința s-a dovedit a fi un teren fertil dezbaterii publice pe un subiect controversat. Complexitatea temei a fost subliniată de dna **Laura Florea**, președinta Asociației Registrului Român de Lobby, care a declarat: „Lobby-ul este o formă de comunicare din ce în ce mai complexă, inclusiv în ceea ce îi privește pe politicieni, iar transparența ar trebui să fie cuvântul de ordine”¹³.

Studiul integral este disponibil online la adresa http://ier.ro/sites/default/files/pdf/Studiu_Lobby_site.pdf

Sinteza conferinței *Lobby, de la teorie la practică. Implicații asupra politicilor publice, mediului de afaceri și ONG-urilor în România* este disponibilă online la adresa <http://ier.ro/evenimente/conferinta%20C8%9B-lobby-de-la-teorie-la-practica%20C4%83-implicati%C8%9Bii-asupra-politicilor-publice-mediului-de>

Mihai Sebe

⁶ Elena-Simina Tănăsescu (coordonator), *Lobby în România vs. Lobby în UE*, Institutul European din România, București, 2015, p. 21.

⁷ Elena-Simina Tănăsescu (coordonator), *Lobby în România vs. Lobby în UE*, Institutul European din România, București, 2015, p. 33.

⁸ *Ibidem*, p. 99.

⁹ *Ibidem*, p. 108.

¹⁰ *Ibidem*, p. 114.

¹¹ *Ibidem*, p. 118.

¹² Gabriela Drăgan, „Cuvânt înainte”, în vol. *Lobby în România vs. Lobby în UE*, Institutul European din România, București, 2015, p. 8.

¹³ Sinteza Conferinței, disponibilă online la adresa http://ier.ro/webfm_send/230050

Ghidul cu privire la admisibilitatea cererilor la CEDO.

Ediția a III-a

La 3 decembrie 2014, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a publicat ediția a treia, actualizată, a *Ghidului practic cu privire la admisibilitate*, care prezintă condițiile formale pe care trebuie să le îndeplinească o cerere. Această ediție acoperă jurisprudența până la 1 ianuarie 2014 și prezintă condițiile procedurale mai stricte, care au intrat în vigoare la acea dată.

De mai mulți ani și ca urmare a diverși factori, Curtea este copleșită de numărul de cereri individuale (la 31 decembrie 2013 se aflau pe rolul Curții peste 99 900). Or, marea majoritate a acestor cereri (peste 95%) sunt respinse fără să fie examinate pe fond, pentru că nu au îndeplinit unul din criteriile de admisibilitate prevăzute de Convenție. Această situație generează o dublă frustrare. Pe de o parte, având obligația de a răspunde fiecărei cereri, Curtea nu are posibilitatea de a se concentra, în termene rezonabile, pe cauzele care necesită o examinare pe fond, iar acest lucru nu are utilitate reală pentru justițiabili. Pe de altă parte, acțiunile a zeci de mii de reclamânți sunt respinse fără drept de apel, deseori după ani de așteptare.

Ideea de a pune la dispoziția potențialilor reclamânți informații obiective și complete referitoare la procedura de depunere a cererilor și la criteriile de admisibilitate este menționată în mod explicit în Declarația de la Interlaken. Prezentul ghid practic trebuie considerat în același context. A fost conceput pentru a permite o lectură mai clară și mai detaliată a condițiilor de admisibilitate cu scopul, pe de o parte, de a limita, pe cât posibil, numărul de cereri care nu au nicio perspectivă de finalizare printr-o hotărâre pe fond și, pe de altă parte, de a se asigura că trec testul privind admisibilitatea cererile a căror examinare pe fond este justificată. În prezent, în cazul majorității cauzelor care trec acest test, admisibilitatea și fondul sunt examinate împreună, ceea ce simplifică și accelerează procedura.

Ghidul respectă cadrul edițiilor anterioare. Astfel, după expunerea noțiunilor de recurs individual și calitatea de victimă, este analizată inadmisibilitatea de natură procedurală (neepuizarea căilor de recurs interne, nerespectarea termenului de 6 luni, cererile anonime, în mod esențial aceleași cu cele examinate anterior sau abuzive, precum și cererile deja supuse unei alte instanțe internaționale). Este examinată apoi inadmisibilitatea legată de competența Curții (*ratione personae, ratione loci, ratione temporis și ratione materiae*). Cea de-a treia parte este dedicată temeiurilor de inadmisibilitate legate de examinarea pe fond (lipsa vădită de fundament și absența unui prejudiciu). În partea finală, ghidul conține indexul celor aproximativ 1200 de cauze citate în cuprinsul său.

În contextul lansării noii ediții, Președintele Curții, Dean Spielmann, a menționat: „Practicienii ar trebui să studieze cu atenție acest ghid practic înainte de a decide să introducă o cerere. Astfel, ei vor contribui în mare măsură la eficiența Convenției Europene a Drepturilor Omului.”

Costin Fălcuță

eveniment

Congresul European al Autorităților Locale, Cracovia (Polonia), 4 – 5 mai 2015

În perioada 4 - 5 mai 2015 a avut loc, la Cracovia, prima ediție a *Congresului European al Autorităților Locale* (European Congress of Local Governments - ECLG).

Evenimentul, organizat de Institutul pentru Studii Estice (ISE) din Varșovia, a fost ocazionat de aniversarea a 25 de ani de la reforma administrației publice locale în Polonia.

Congresul s-a desfășurat în Centrul Internațional de Conferințe din Cracovia și s-a bucurat de participarea a peste 1000 de delegați din diferite regiuni ale Europei. Programul evenimentului a inclus subiecte și teme de interes pentru regiunile și guvernele/autoritățile locale, grupate pe diferite blocuri tematice: economie, finanțe, mediu, cooperare regională etc., sub forma de sesiuni plenare și dezbateri.

De ce Cracovia? În deschiderea lucrărilor congresului, *dl Jacek Majchrowski*, Primarul orașului, a amintit că fosta capitala regală a Poloniei este, încă din secolul al XIV-lea, un loc în care se întâlnesc cei care decid viitorul Europei. În sesiunea de deschidere au mai participat *dl Marek Sowa*, Mareșal al Regiunii Małopolska și *dl Olgierd Dziekoński*, Secretar de Stat la

Cancelaria Președintelui Republicii Polone, care a amintit că obiectivele ambițioase ale Uniunii Europene nu pot fi realizate fără participarea autorităților locale, acestea aflându-se cel mai aproape de cetățeni.

În cadrul ECLG, Institutul European din România (IER) a fost partener al ISE în organizarea unei dezbateri cu tema: **The Rural Development Programme 2014 - 2020: who will gain, who will lose?**

Evenimentul a fost moderat de dna Gabriela Drăgan, Director General al IER, și s-a desfășurat în prima zi a congresului (4 mai). Principalele aspecte abordate de invitați:

Michael Pielke, Șef de Unitate/DG Agri/ F3: Bulgaria, Croația, Danemarca și Polonia

Intervenția domnului Pielke a adus în discuție o primă trecere în revistă a PDR 2014 - 2020, prezentând totodată resursele disponibile pentru implementarea acestuia. De asemenea, dl Pielke a prezentat fiecare măsură inclusă în program, subliniind importanța acestora. În încheierea intervenției sale, a prezentat câteva prime concluzii legate de exercițiul de programare. Noua paradigmă a exercițiului financiar 2014 - 2020 este reprezentată de modul de cheltuire a banilor: mult mai eficient, prin proiecte cu valoare adăugată. Pentru aceasta, este nevoie de proiecte mai bune și de o pregătire temeinică a beneficiarilor, astfel încât Fondurile Europene Structurale și de Investiții (FSEI) să fie eficient implementate în statele membre ale UE.

Michael McCarthy, Membru al Camerei Deputaților, Președintele Comisiei pentru Mediu, Cultură și Gaeltacht, Irlanda

În intervenția sa, dl McCarthy a subliniat importanța unei bune legături între autorități și comunitățile locale în vederea finanțării proiectelor. Autoritățile locale trebuie să-și consolideze cooperarea și mai mult, pentru a răspunde nevoilor cetățenilor (asistență medicală, educație, infrastructură, asistență socială etc.) și pentru îmbunătățirea standardelor de viață ale acestora. Aducând în discuție programul LEADER, vorbitorul a menționat necesitatea creării unui minister pentru „rule affairs”. Două idei principale au încheiat prezentarea, respectiv: crearea unor reguli care să asigure locuri de muncă durabile și necesitatea unor cerințe mai clare și mai coerente cu privire la finanțarea proiectelor.

Jacek Soska, Membru al Consiliului Regional Polonia Mică (Malopolska Region) Polonia

Dl Soska a pus accentul pe cele trei priorități generale ale PDR 2014 - 2020, respectiv stimularea competitivității agriculturii; asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice; realizarea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și a comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă. În ceea ce privește dezvoltarea rurală, vorbitorul a subliniat că agricultura este un domeniu profesional dificil, de aceea locuitorii de la sate trebuie să se bucure de aceleași privilegii (locuri de muncă, educație) ca și cei de la oraș.

Carmen Boteanu, Director General adjunct, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, România

Dna Boteanu a prezentat Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014 - 2020. Principalele aspecte abordate au fost: resursele financiare alocate și particularitățile PNDR 2014 - 2020, în contextul elaborării acestui program. Prioritățile specifice României au fundamentat PNDR 2014 - 2020, reflectând astfel o ierarhizare a domeniilor și tipurilor de beneficiari la nivel de finanțare (buget alocat pe măsuri și intensități ale grantului la nivel de proiect). Astfel, s-a concluzionat răspunsul la întrebarea lansată de tema dezbaterii: „Cine pierde, cine câștigă?”. Din punctul de vedere al finanțării europene, inclusiv PNDR 2014 - 2020, exista doar câștigători, în sensul că, alături de experiența dobândită în accesarea acestor fonduri, beneficiarii câștigă atât prin dezvoltarea propriilor afaceri, cât și prin avantajele de care beneficiază în calitate de locuitori ai unei localități dezvoltate.

Daniela Giurcă, Consilier, Compartimentul Înaltului Reprezentant pentru Dezvoltare Durabilă, Guvernul României

În intervenția sa, dna Giurcă a prezentat principalele linii strategice directoare pentru zona montană din România. Informațiile se regăsesc în documentul strategic național aferent perioadei 2014 - 2020, dedicat zonei montane defavorizate (Less Favoured Mountain Area). Astfel, regăsim patru obiective generale, fiecare dintre ele având obiective specifice, bine determinate, cum ar fi: creșterea veniturilor fermierilor, menținerea populației tinere în zonele montane defavorizate, cu accent pe zona rurală, încurajarea diversificării activităților economice în zona montană defavorizată, modernizarea infrastructurii de transport și pentru serviciile de bază, gestionarea durabilă a resurselor agricole și forestiere.

Valerie Carter, Președinte al Consiliului European pentru Sate și Orașe Mici - ECOVAST, Marea Britanie

Dna Carter a prezentat audienței principalele elemente din strategia ECOVAST care vin să completeze acțiunile la nivel local în vederea unei mai bune implementări a PDR 2014 - 2020. De asemenea, dna Carter a subliniat importanța orașelor mici (în contextul dezbaterii), concluziile fiind bazate pe cercetările efectuate de ECOVAST la finalul anului 2014.

Toate prezentările susținute în cadrul panelului sunt disponibile pe site-ul IER (www.ier.ro).

În afara panelului, în deschiderea dezbaterii ISE - IER a avut loc o prezentare susținută de dl Maciej Smetkowski, Membru al Consiliului director al Asociației de Studii Regionale (Polonia), cu tema „Economic Situation and Social Mobilization in Polish Municipalities”.

Așa cum am menționat, pe durata celor două zile s-au desfășurat sesiuni plenare și dezbateri, aria tematică fiind deosebit de provocatoare:

- Piața muncii. Șomajul - una dintre principalele provocări pentru UE;
- Cooperarea regională transfrontalieră în Europa;
- Politica de coeziune a UE: care este impactul asupra dezvoltării urbane și a dezvoltării regionale;
- Managementul turismului în regiuni;
- Cooperarea dintre guvernele locale și întreprinderi în abordarea problemelor sociale etc.

Sesiunea plenară *Un nou plan pentru Europa* din cea de-a doua zi a congresului a adus în discuție Planul Juncker și posibilitățile de finanțare a proiectelor locale/regionale. Printre vorbitori s-au numărat dl Emil Boc, Primarul Municipiului Cluj-Napoca și dna Hanna Gronkiewicz-Waltz, Primarul Municipiului Varșovia.

De altfel, multe dezbateri din cadrul ECLG au beneficiat de expertiza românească, țara noastră fiind a doua ca reprezentare din afara Poloniei (după Ucraina).

La încheierea lucrărilor congresului, concluzia generală a fost aceea că vocea regiunilor a contribuit la creșterea semnificativă a influenței politice și economice, atât pe plan național, cât și la nivel european, cooperarea multilaterală și directă a regiunilor europene în sferile sociale și economice dezvoltându-se puternic în ultimii ani.

Mai mult, în conformitate cu Tratatul de la Lisabona, în prima etapă a procesului legislativ Comisia Europeană trebuie să ia în considerare avizul autorităților locale și al asociațiilor regionale care acționează în cadrul UE. Acesta este motivul pentru care acest nivel regional al integrării europene a câștigat chiar mai multă importanță - de fapt, Europa „trăiește” datorită regiunilor sale și pentru mulți cetățeni europeni acestea reprezintă dimensiunea concretă a UE.

Florentina Costache

Dezbateri

Patru scenarii: UE și Estul în 2030

La data de 14 mai 2015, a avut loc dezbateri „Patru scenarii: UE și Estul în 2030”, organizată de IER în parteneriat cu Fundația Friedrich Ebert (FES). Tema evenimentului a fost legată de cele patru scenarii întocmite de un grup de lucru european pentru relația dintre UE, Federația Rusă și vecinătatea comună. La dezbateri au luat parte delegați ai grupului de lucru, factori de decizie din România, precum și reprezentanți ai Parlamentului European.

Primul dintre scenarii - „Casa împărțită” - se bazează pe ideea că toți europenii împart aceeași casă, din rațiuni pragmatice. Din anul 2024, relațiile dintre UE și Rusia se vor îmbunătăți, statele fostului Parteneriat Estic (PaE) nu vor mai trebui să aleagă între alinierea la UE sau la Rusia și, în urma semnării unui nou acord de liber schimb între cele două, cooperarea economică s-ar intensifica. Cel de-al doilea scenariu, cel mai optimist - „Casa comună” - s-ar putea materializa după alegerea unui nou președinte în Rusia, în anul 2024.

Pornind de la ideea valorilor comune ale națiunilor europene, scenariul preconizează acceptarea tacită la nivel european a anexării Crimeii, depolitizarea domeniului energetic și colaborarea dintre UE și Rusia pentru a face față noilor amenințări comune. Scenariul „Casa ruinată” anticipează destrămarea interdependenței economice dintre UE și Rusia, nesoluționarea conflictului din Ucraina, continuarea cursei înarmării și instabilitate în statele PaE. Ultimul scenariu - „Casa divizată” - pune accentul pe neîncrederea dintre UE și Rusia, pe securitatea fragilă și pe concurența dintre cele două modele de cooperare regională.

În cea de-a doua parte a dezbaterii, a fost subliniată necesitatea menținerii bunelor relații între UE și statele PaE, în condițiile unui nivel extrem de scăzut al încrederii la nivel european. Acest moment de cotitură în ce privește Politica

Europeană de Vecinătate și Parteneriatul Estic se resimte și la nivelul Parlamentului European. Se anticipează totuși ca dialogul dintre UE și Rusia să se limiteze la provocările comune, precum protecția mediului și ascensiunea fundamentalismului islamic, întrucât nu împărtășesc aceleași valori. Asigurarea unității și supraviețuirii Uniunii Europene este primordială, iar România ar putea fi un generator de stabilitate și de securitate în regiune.

Pentru sinteza integrală a dezbaterii, vă invităm să accesați site-ul IER, <http://www.ier.ro/evenimente/dezbatere-patru-scenarii-ue-%C5%9Fi-estul-%C3%AEn-2030-rela%C5%A3iile-viitoare-%C3%AEntre-ue-federa%C5%A3ia-rus%C4%83-%C5%9F>.

Roberta Antonie, stagiar

Conferință Cooperarea româno-polonă, valoare pentru Europa Centrală și de Est

În data de 15 mai 2015, Institutul European din România (IER) și Jagiellonian Club (Polonia) au organizat conferința cu tema „Cooperarea româno-polonă, valoare pentru Europa Centrală și de Est”. La aceasta au participat reprezentanți ai Ambasadei Republicii Polone la București, experți și analiști în domeniul securității, cercetători specializați în problematica studiilor europene și profesori universitari.

În cadrul celor două sesiuni de discuții accentul a fost pus pe provocările ridicate de actuala criză de securitate din Europa și, totodată, pe nevoia unor răspunsuri adecvate. Astfel, de la început a fost stabilit faptul că anexarea Crimeii și susținerea rebelilor separatiști sunt factori de destabilizare. Pe termen scurt și mediu, revenirea la un format standard al relațiilor cu Rusia este considerată improbabilă. În condițiile în care, aparent, SUA și-ar dori mai degrabă stabilitate decât securitate în Europa, metoda comunitară suferă în cadrul UE, ascensiunea Rusiei, care nu își poate permite să piardă controlul asupra Ucrainei, subminează cadrul stabil al securității continentale. În mod cert, Rusia nu va coopera și, în consecință, se remarcă nevoia consolidării unei voci puternice în Europa Centrală și de Est.

România se află prinsă între două zone de instabilitate, conflictul ucrainean, respectiv situația tensionată din Balcanii de Vest. Cu NATO în calitate de principal furnizor de securitate în Europa, se poate spune că România și Polonia se află în prima linie a conflictului ucrainean. Cele două state pot colabora pentru a îngrădi răspândirea puterii blânde a

Rusiei. Parteneriatul strategic dintre România și Polonia este esențial, dar trebuie să fie și eficient, mai ales în măsura în care, la ora actuală, la baza sa se află un sentiment de teamă față de Rusia. Până acum, reacțiile ferme față de agresiunea Rusiei au caracterizat cei doi aliați, care, potrivit experților polonezi, ar trebui să depună eforturi pentru crearea unei Europe Centrale și de Est cu greutate în cadrul UE. Tandemul România-Polonia, cu viziuni convergente în numeroase dosare euroatlantice, este un susținător declarat al Parteneriatului Estic și acționează ca promotor activ al politicii de extindere a UE și al politicii *open doors* a NATO.

În ceea ce privește cooperarea româno-polonă, s-a pledat în favoarea importanței consolidării parteneriatului strategic bilateral, cu mențiunea că relevanța sa presupune, pe lângă acțiuni diplomatice și investiții financiare, participarea societății civile, ca principală forță motrice a schimbării culturale. De asemenea, un lucru cert și important este faptul că existența unei crize de securitate în Europa impune construirea și menținerea încrederii între statele membre UE.

Pentru sinteza integrală a evenimentului și mai multe informații despre conferință, vă invităm să accesați site-ul IER, <http://www.ier.ro/evenimente/seminar-de-exper%C5%A3i-cooperarea-rom%C3%A2no-polon%C4%83-valoare-pentru-europa-central%C4%83-%C5%9Fi-de-est.html>.

Octavian Gheorghe Roșca, stagiar

Sursa foto: Ilie Bumbac/Agerpres

Summitul Parteneriatului Estic Riga, 21-22 mai 2015

În perioada 21-22 mai 2015 a avut loc, la Riga, Summitul Parteneriatului Estic la care au participat delegații ai instituțiilor Uniunii Europene, înalți oficiali ai statelor membre și reprezentanți ai Armeniei, Azerbaidjanului, Belarusului, Georgiei, Republicii Moldova și Ucrainei. Participanții la Summit¹ au reiterat faptul că Parteneriatul Estic continuă să reprezinte un cadru cuprinzător pentru consolidarea democrației, supremației legii, respectării drepturilor și libertăților fundamentale, dar și a principiilor și normelor de drept internațional. Scopul acestui mecanism este acela de a construi o zonă comună pentru promovarea valorilor democratice, a prosperității, a stabilității și cooperării susținute, fără să reprezinte o amenințare pentru o terță entitate. Ca punct de plecare, s-a reafirmat dreptul suveran al partenerilor de a-și stabili liber aspirațiile și obiectivele în relația cu UE. Au fost remarcate progresele semnificative ale Parteneriatului Estic începând cu Summitul de la Vilnius, din 2013, precum semnarea și aplicarea Acordurilor de Asociere cu Georgia, Republica Moldova și Ucraina (un rezultat notabil fiind creșterea volumului comerțului între UE și Georgia, respectiv Republica Moldova).

Sursa foto: <http://www.consilium.europa.eu/>

Participanții au anunțat reluarea Dialogului privind Drepturile Omului dintre UE și Belarus. În ceea ce privește subiectul Ucraina, discuțiile au avut în prim-plan toate eforturile îndreptate pentru detensionarea conflictului și găsirea unei soluții politice care să respecte independența, suveranitatea și integritatea teritorială a statului. Pe această linie, s-a solicitat tuturor părților implicate să implementeze, de îndată și în totalitate, Acordul de la Minsk din septembrie 2014 și pachetul de măsuri din februarie 2015. Pentru soluționarea conflictului regional, s-a accentuat și rolul specific pe care îl are OSCE.

În privința situației transnistrene, s-a subliniat importanța continuării negocierilor în formatul 5+2 bazat pe un aranjament politic comprehensiv și s-a pus accentul pe un dialog intensificat între Chișinău și Tiraspol.

Discuțiile s-au concentrat, de asemenea, pe importanța consolidării cooperării multilaterale, orientată spre rezultate, în cadrul Parteneriatului Estic la toate nivelurile, inclusiv cele patru platforme multilaterale. De asemenea, a fost evidențiată seria de întâlniri și conferințe ministeriale pe mai multe domenii, precum justiție și afaceri interne, comerț, economie digitală, sănătate și agricultură, care au avut loc în prima jumătate a anului 2015. În acest context se așteaptă următorul dialog ce se va desfășura la Minsk.

Până la următorul Summit, discuțiile de la Riga îndeamnă la concretizarea obiectivelor în următoarele arii:

- **Consolidarea instituțiilor și buna guvernare:** participanții au fost de acord în ceea ce privește consolidarea, unde este cazul, a dialogului multilateral și bilateral pentru securitate și cooperarea practică în cadrul Politicii de Securitate și Apărare Comună incluzând oportunități de participare a partenerilor în cadrul acestei politici;
- **Mobilitate și interacțiune între persoane:** s-a remarcat faptul că regimul de liberalizare a vizelor pentru cetățenii Republicii Moldova, care dețin un pașaport biometric, a funcționat eficient. Totodată, în acest context, se așteaptă deschiderea dialogului cu Armenia;
- **Oportunități de piață:** a fost subliniată nevoia continuării consolidării sectorului afacerilor, inclusiv prin îmbunătățirea mediului business și a reglementărilor juridice aferente, în beneficiul întreprinderilor mici și mijlocii locale, regionale și europene;
- **Interconectare:** a fost recunoscut progresul întreprins în proiecte majore pentru energie și infrastructură demarate de la ultimul Summit: transportul de gaz din Ungaria, Polonia și Slovacia spre Ucraina, rolul individual avut de Azerbaidjan, dar și de alți contributivi (Georgia) în realizarea Coridorului Sudic de Gaz.

În urma acestui Summit, președintele Consiliului European (Donald Tusk) a afirmat faptul că Parteneriatul Estic și Summitul de la Riga nu reprezintă momentul adoptării unor decizii dramatice, ci mai degrabă reiterează ideea potrivit căreia Uniunea Europeană este un partener pe termen lung al statelor participante.

Octavian Gheorghe Roșca, stagiar

¹ <http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-summit/2015/05/21-22/>

Redactor-șef: Oana Mocanu
Redactori: Mariana Bara, Mihai Sebe
Grafică & DTP: Monica Dumitrescu
Traduceri EN-RO / RO-EN: Raluca Brad, Ionela Haralambie, Mihaela Moncea

* Textele publicate în acest Newsletter exprimă opinia autorilor și nu reprezintă poziția oficială a Institutului European din România.

ISSN 2065 - 457X

Pentru a primi viitoarele numere ale Newsletterului IER, vă puteți abona accesând următorul link: www.ier.ro.

Institutul European din România
 Bld. Regina Elisabeta nr. 7-9, RO - 030016, București, România
 Tel: (+4021) 314 26 96 / 133 / Fax: (+4021) 314 26 66
 Contact: newsletter@ier.ro
 Web: www.ier.ro